

УДК 635.21:632.481(477.42)

Положенець В. М.¹, доктор с.-г. наук, професорФещук О. М.², науковий консультантНемерицька Л. В.³, кандидат біол. наук, доцентЖуравська І. А.³, кандидат с.-г. наук, старший викладач¹Національний університет біоресурсів та природокористування України²НІД «Хімагромаркетинг»³Житомирський національний агроєкологічний університет

E-mail: innazhuravska1@gmail.com

СИМПТОМАТИКА ТА БІОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ЗБУДНИКА *HELMINTOSPORIU MSOLANIDURIEU & MONT.* В УМОВАХ ПОЛІССЯ УКРАЇНИ

Однією з небезпечних захворювань під час зберігання картоплі є парша срібляста, внаслідок якої відходи у вигляді хворих бульб після зимового зберігання в окремі роки складали до 27 %.

Метою наших досліджень передбачалося встановити симптоматику та біологічні особливості розвитку збудника *H. solaniDurieu&Mont.* в умовах Полісся України.

У результаті проведення досліджень щодо симптоматики хвороби встановлено, на поверхні бульб сорту Лаура з'являються плями сірого кольору зі сріблястим блиском діаметром 1–10 мм. Плями поступово покривають значну частину поверхні бульби, особливо в її столонному кінці. На поверхні плям були добре помітні дуже дрібні тьмяно-чорного забарвлення у вигляді крапок – склероції збудника, які знаходилися в уражених клітинах шкірочки бульби по периферії плями.

Щодо вивчення біологічних особливостей збудника *H. solaniDurieu&Mont.* нами підтверджено, що конідіеносці прямі, циліндричні, темнооливкові з перегородками. Конідії обернено-булавоподібні з 2–8 перегородками, звужені на вершині, коричневі, біля основи із темно-коричневим або чорним рубцем, зверху світлі.

Інтенсивність росту збудника *H. solani Durieu&Mont.* залежало від складу і типу середовища. З огляду на фізіологічні та морфологічні особливості гриба *H. solaniDurieu&Mont.* для тестування біологічних середовищ нами були вибрані: картопляний-глюкозний агар, вівсяний агар, ячмінний та житній агар. Так, в умовах середовища біологічного походження – картопляно-глюкозний агар (КГА) – на третю добу вирощування гриба *H. solaniDurieu&Mont.* діаметр колоній становив 7,1 мм (на інших біологічних середовищах, в середньому, 4,8 мм); на синтетичному середовищі Чапека росту гриба практично не було. Грибниця гриба *H. solaniDurieu&Mont.* продовжувала інтенсивно розвиватись на всіх видах біологічних середовищ. Зокрема, на 17 добу найбільший діаметр колоній гриба залишався на картопляно-глюкозному агарі – 34,1 мм (на інших біологічних середовищах діаметр колоній в середньому становив 28,0 мм); на синтетичному середовищі Чапека на 11 добу діаметр колоній становив 1,5 мм, а на 17 добу – лише 3,0 мм.

Отже, найкращим середовищем для росту і розвитку гриба *H. solaniDurieu&Mont.* є картопляно-глюкозний агар.

УДК 632.7.632.752.2

Постоленко Є. П., кандидат с.-г. наук, завідувач відділу захисту рослин та аналітичних вимірювань

Дослідна станція помології ім. Л. П. Симиценка ІС НААН України

E-mail: evgen780@ukr.net

БІОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ОЛЕНКИ ВОЛОХАТОЇ В УМОВАХ ПРАВОБЕРЕЖНОГО ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ

В промислових насадженнях плодкових культур останнім часом значної шкоди завдає шкідник Оленка волохата (*EpicomiteshirtaPoda*). Захист насаджень від даних шкідників значно утруднений, оскільки вони особливо небезпечні саме в фазу «цвітіння» садів, коли багато ентомофагів і комах-запилювачів живляться на квітучій рослинності, а застосування інсектицидів в цей період може нанести відчутної шкоди доквіллю. Тому уточнення особливостей біології цих шкідників та вивчення дії препаратів сучасного асортименту пестицидів проти них є надзвичайно актуальним питанням на сьогодні.

Спостереження за біологічними особливостями та визначення шкідливості Оленки волохатої проводили в насадженні яблуні Дослідної станції помології ім. Л.П. Симиценка Інституту садівництва, закладеного у 2004 році за схемою 4,0 x 2,0 м. Догляд за насадженнями проводили відповідно до загальноприйнятих агротехнічних заходів, система утримання ґрунту в міжряддях – «чистий пар». Дослідження проводили за загальноприйнятою методикою (С.О. Трибель, 2001).

В результаті спостережень, проведених у 2017 році в зоні Правобережного Лісостепу України встановлено, що початок льоту жуків Оленки волохатої відмічено 1 травня за середньодобовою тем-